

Búcsúzók és Búcsúztatók! Szüleink, Nagyszüleink, Tanáraink; mindenki, akinek fájni fog majd egy kicsit a szíve utánunk!

Napok óta az jár a fejemben, hogy ha életünk minden öt éve olyan gyorsan elrepül majd, mint ez az öt lovassys, akkor a végén mennyire rövidnek fog tűnni az egész. Meg azon is tűnődöm, miért van ez így, miért érzem, hogy hiszen csak tegnap, de valóban, a szó szoros értelmében tegnap volt, hogy ujjongva megláttam a nevemet a listán. Azokén, akiket felvettek. Lehet, hogy ez mégis inkább tegnapelőtt volt, mert tegnap, úgy tűnik, tegnap volt az, hogy először léptem be a Lovassyba. Meg még az is tegnap volt, hogy 300 éves lett az iskola, és mi csak félig értettük azt, amit ünnepeltünk.

A tanulás tenné, a hétköznapiak, a tempó, ami annyira más volt, mint bármikor addig? Meglepő is, ijesztő is, inspiráló is. Lehet, hogy valóban a hétköznapiak teszik az egyformaságukkal, a nehéz táskával, a sok órával, a szakadatlan programként pörgő ezer felvonásos teátrummal, amit iskolának hívunk?

De hiszen iskolának hívtunk korábban is annyi minden mást. Amikor itt ez az ezer felvonás elkezdődött, mire itt felment a függöny, túl voltunk már legalább kétezer másik felvonáson. Miért hát, hogy ez az öt év mégsem öt a sokból? Honnan ez a rendkívüliség?

Talán valóban a Lovassy szelleme tenné? A 304 év? Amikor négy évvel ezelőtt belenéztünk abba a nagyon öreg tükörbe, magunkat láttuk magunkhoz legközelebb, de a hátunk mögött, bár egyre halványabban, de ott álltak ezek meg ezek, az összes elődünk ott állt, és ha ezt a 304 évet felszoroznánk az összes ide járt diák éveivel, ha összeadnánk minden diákévet, amit ez az iskola látott, hány évezred lenne a végeredmény? Ezért lenne talán? Mert egy beláthatatlanul kanyargó sor végén állunk, és ahhoz a beláthatatlan sorhoz, azokhoz a megszámlálhatatlan évezredekhez képest valóban annyira semmi, annyira röpké ez az öt év?

Annyira *semmi*? Hiszen félszeg kis kölykök voltunk, amikor megérkeztünk ide, és azt mondják, akik kívülről látnak bennünket, hogy most már felnőttek vagyunk. Fiatal felnőttek, csaknem érettek, maholnap éppenséggel érettek is. *Semmi* lenne ez? Semmi lenne, hogy elmutogatták itt nekünk a világ történetét, a természet titkait és az ember titkait is, a számok nyelvének szépségét és a népünk nyelvének a szépségét, és verseket, melyek kimondják helyettünk is azt, amiről mi csak hallgatni tudnánk? Semmi lenne a fizika, a vegytan, az élő világ és az a másik, ami holtan látszik, mégis él: a festmények, szobrok, filmek, a muzsika világa?

Tudom, azt mondják erre okos és nyilván igaz mérések, hogy a tízéves érettségi találkozóakra ennek nagy és csodálatosan összetett tudásnak a nyolcvan százalékát elfelejtjük. Lehet, hogy így van, de azt mérik-e az okos és tárgyilagos kérdőívek, hogy ott, ahol ők csak a felejtést látják, nem marad-e mégis valami nyom? Hadd mondjam egyik tanárom kedvenc hasonlatával! Olyan ez, mint a barlangban a víz. Az évmilliók alatt megmérhetetlenül sok víz zúdul át egy barlangon. Nyomtalanul? Ha úgy vesszük, igen. De nyomtalanul, valóban? Hiszen annak a megmérhetetlenül sok víznek minden cseppje hagyott maga után egy leheletnyi nyomot, és a leheletnyi nyomok megmérhetetlen tömegéből mégiscsak megszületett a cseppkő! És mikor ámulva állunk előtte, nem éreznék-e botornak azt, aki nyomtalanul eltűnt vízről beszél?

Itt az ideje, hogy megpróbáljam elmondani, mi is hát a maradandó, ami minden felejtés után megmarad bennünk ebből az iskolából. Azt hiszem, mindenek előtt az igényesség. Az, hogy itt nem kellett soha rossz alkukat kötni, vagy ha olykor mégis, az csak pillanatnyi meghibásodás volt az öreg gépezetben. Meg az is, hogy – visszavonom! – nem volt gépezet. Emberi közösség volt, keret, ami képes volt otthont adni a sokféleségnek. A nagy jubileumi évkönyvben igazgató úr azt mondta: itt nagyon sokféle gyerek elfér. És nagyon sokféle tanár, nagyon sokféle szülő, nagyon sokféle ünnepi műsor és nagyon sokféle párt. Még olyan is, aki vallást alapít, Példateistát vagy kalózkodik, mint a Jolly Roger. És mindannyian nyomot hagynak, és ha ötven év múlva, tízszer öt elreppent év után megvizsgáljuk, kik vagyunk, a cseppkőnek, aminek majd látjuk magunkat nemcsak a nagyságához, hanem a csodálatos színességéhez is valami mással helyettesíthetetlenül adott ez az iskola.

Ezt látjuk majd. És köszönjük. Köszönjük nektek, apukáink és anyukáink, nagypapáink, nagymamáink, testvéreink, szerelmeink, barátaink, osztálytársaink, köszönjük tanárnők és tanár urak, köszönjük tiszta szívből, hogy olyan nagyon sok volt ebben az elillanó öt évben körülöttünk az ember. Azt mondtam az előbb, ha életünk minden öt éve olyan gyorsan elrepül majd, mint ez az öt lovassys, akkor a végén mennyire rövidnek fog tűnni az egész. Most szeretném kiegészíteni ezt valamivel. Azzal, hogy ha életünk minden öt évétől annyit kapunk, mint ebben az öt évben kaptunk, szép, büszke cseppkövek lehetünk Isten cseppkőbarlangjában.

Tanáraink, barátaink, lassan múlttá váló iskolánk!

Tőletek elköszönünk most, de a szellemből elviszünk magunkkal egy életre valót. Isten veled, Lovassy gimnázium! Isten veletek, lovassysok!